

Meghalt Tőkéczi László

Tanítványai vagyunk mindannyian. Mind mi, ideálképeket kergető irodalmárok – ahogyan egy kicsit az egész ország is. Angyali türelemmel, sőt kedéllyel viselte impulzív viselkedésünket, nagy lelkesedéseinket, kuruckodásainkat, apátiánkat, világvége hangulatainkat. Bölcs volt, talán a legbölcsebb közülünk.

Huszonhat esztendőt töltött el a *Hitel* szerkesztőjeként. Mikor csak tehetett ott volt a keddi szeánszokon, jött közönségtalálkozókra, rendezvényekre, utazott velünk nemcsak az országban, hanem – ha jött a hívás – akár Kassára és Újvidékre is. Magyarózott és tanított szerkesztőségi asztalnál, pódiumon, tévéstúdióban, egyetemi katedra mellől. Meggyőző volt. Óriási ismeretanyagot hordott a fejében a magyar történelemről. Az elmúlt kétszáz évről szinte mindent tudott. Kielégítette szerkesztőtársai kíváncsiságát akkor is, ha a napi politikáról vagy közéletéről volt szó. Megérkezett Laci, és a zavaros hírek, az innen-onnan kapott értesülések, pletykák, a sokszor érthetetlen történések egyszer csak összeálltak értelmes folyamattá, melynek logikája volt. Helyükre kerültek a fő- és mellékszereplők, láttuk már, ki mit és miért akar, mik a titkos mozgatórugók, kit érdemes becsülni, kit kevésbé. Önmagunkkal szembesített. Ráébredtünk, hogy a történelem részesei vagyunk, egy tradíció tovább éltetői.

Nehéz időkben állt ki személyisége teljes súlyával lapunk és közösségünk mellett. A tény, hogy a *Hitel* még létezik, s idén már harmincadik születésnapjára készül, nem kis részben Neki köszönhető.

Írhatnám, hogy az evangélium hirdetője volt. Lényegében igaz volna ez a kijelentés, csak stílusalatlanul patetikus. Tudós emberként viselkedett. Nem prédikált, nem térített. Semmi külsőség. Józsansága nem hagyta cserben. Teljesen illúziótlanul látta a múltat és a jelent. Tisztában volt vele, hogy a történelmet emberi küzdelmek alakítják, nem voltak hamis ábrándjai a hatalom mindenkori természetéről, az emberi gyarlóságról, az anyagi világ emberrel szembeni kérlelhetetlen közönyéről. Ha a társadalomról beszélt, sosem hallgatta el, hogy minden evilági szerveződést tökéletlennek lát, s óvott minden önistenítéstől,

bármiféle földi megváltásábrándról, illetve mennyország akarásától. Veszélyesnek látta mindazokat, akik effélére törekedtek. Tudomásul vette: az emberi élet kikerülhetetlenül tragikus. Tragikus, ezért szükségszerűen erkölcsi természetű. Lehet, éppen ezért nem volt tragikus alkat. Joviális volt, megértő és belátó.

Nem lehetett megtörni a létezés végső igazságadó-elrendező értelmébe vetett bizakodásában. Hívó ember volt, személyisége legmélyebb rétegeiben is ott volt a megtartó hit. Ízig-vérig református volt: hitét predestinációként élte meg. Nem hiszem, hogy ennek evidenciájában valaha is kételkedett volna. A bizonyosságként elfogadott Igazságra támaszkodott, ezért örök bizakodás jellemezte. Számbavette a veszteségeket, szembesített a pusztulással, a romlással, de mindig hitt a magyarság jövőjében. A legsötétebb, legkiábrándítóbb eseményekből is meglátta a kivezető utat. Arról beszélt, hogy majd minden jóra fordul. A szétszakadt hagyományoszálak újra összecsomózhatók, történelmünkben közösségi önképünket pillanthatjuk meg.

Tulajdonképpen egész életét saját ősbizalma megosztásának szentelte, fáradhatatlanul. Úgy tűnt föl, nem áldozat ez részéről, szereti csinálni. Még szolgálatnak sem nevezném életművét. Másról van szó: elrendelésről. Csak azt tette, amiért a Sors közénk vezérelte.

Láttuk, hogy egy ideje gyengélkedik. Nem gondoltuk, hogy ennyire beteg. Lehet, hogy Ő sem: tervei voltak, folytatta volna a munkát. Nem kapott több időt. Így kellett lennie.

Hittünk neki – s ez már így is marad.

Tőkéczi László
(1951–2018)

